

Stockholms
stad

Östermalms stadsdelsförvaltning
Engelbrekt-Gärdets förskolor

Plan mot diskriminering och kränkande behandling Förskolan Ruddammen 2019

Planen gäller from 2019-01-01 tom 2019-12-31

Innehållsförteckning

1. Inledning	s. 3
2. Lagstiftning	s. 4
3. Diskrimineringsgrunder	s. 5
4. Definition av de lagskyddade diskrimineringsgrunderna	s. 5-6
5. Definition av olika typer av diskriminering	s. 6-7
6. Definition av främjande och förebyggande arbete	s. 7
7. Kartläggning	s. 7-9
8. Rutiner för dokumentation, uppföljning och ansvar	s. 9
9. Uppföljning och utvärdering av Plan mot diskriminering och kränkande behandling	s. 9

1. Inledning

Detta är förskolans plan mot diskriminering och kränkande behandling och ligger till grund för vårt arbete för barns lika rättigheter och möjligheter. Förskolechef är ansvarig för upprättande av planen mot diskriminering och kränkande behandling. Förskollärarna ansvarar för kartläggning och uppföljning. Alla i arbetslaget har ett ansvar att arbeta i enlighet med denna plan.

Rätten till likabehandling hör till de grundläggande mänskliga rättigheterna. Alla barn i förskolan har samma rättigheter – oavsett kön, könsidentitet eller könsuttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Barn har också rätt att vistas i förskolan utan att utsättas för trakasserier eller kränkande behandling.

Enhetens vision

Lust att lära och rätt att lyckas - Tillsammans:

Planen beskriver det undersökande, analyserande främjande och förebyggande arbetet samt rutiner för åtgärder och uppföljning om något händer akut. Dokumentet heter *Rutiner för akuta situationer vid kränkande behandling*.

Syftet är att främja lika rättigheter och möjligheter samt att förebygga och motverka diskriminering, trakasserier och kränkande behandling i enlighet med vad som föreskrivs i diskrimineringslagen, skollagen och läroplanen och gäller mellan:

- Barn/barn
- Vuxen/vuxen
- Vuxen/barn
- Barn/vuxen

Vårt mål 2019 är att:

- alla barn och vuxna på förskolan ska känna sig trygga, lika mycket värda och accepterade som de är. Vårt arbete ska motverka mobbning, trakasserier, diskriminering och kränkande behandling oavsett om den är direkt eller indirekt.

- alla som arbetar på förskolan ska vara väl medvetna om planen och arbeta utifrån denna.
- arbetet med aktiva åtgärder ska förstärkas och utvecklas för att motverka att kränkning eller diskriminering sker.

2. Lagstiftning

Skollagen kap 6

Kränkande behandling

8 § Huvudmannen ska se till att det varje år upprättas en plan med en översikt över de åtgärder som behövs för att förebygga och förhindra kränkande behandling av barn och elever. Planen ska innehålla en redogörelse för vilka av dessa åtgärder som avses att påbörjas eller genomföras under det kommande året. En redogörelse för hur de planerade åtgärderna har genomförts ska tas in i efterföljande års plan.

Plan mot kränkande behandling

Diskrimineringslagen kap 3

Diskriminering

1§ Aktiva åtgärder är ett förebyggande och främjande arbete för att inom en verksamhet motverka diskriminering och på annat sätt verka för lika rättigheter och möjligheter oavsett kön, könsöverskridande identitet eller uttryck, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, funktionsnedsättning, sexuell läggning eller ålder. Lag (2016:828).

Det tidigare kravet på att ha en likabehandlingsplan ersätts med krav på dokumentation av aktiva åtgärder.

Aktiva åtgärder ska bedrivas i fyra steg och dokumenteras löpande.

Arbetsgivare och utbildningsanordnare ska

- undersöka om det finns risker för diskriminering (inklusive trakasserier och sexuella trakasserier) eller repressalier (besträffning) eller andra hinder för enskildas lika rättigheter och möjligheter
- analysera orsakerna till de risker och hinder som har upptäckts
- åtgärda – genomföra åtgärder för att förebygga diskriminering och främja lika rättigheter och möjligheter
- följa upp och utvärdera arbetet ovan

Läroplan för förskolan, Lpfö 98/10 (16)

”Inget barn ska i förskolan utsättas för diskriminering på grund av kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning hos någon anhörig eller funktionsnedsättning eller för annan kränkande behandling.” (s. 4)

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar:

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,

- sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning, och
- respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö (s. 8)

3. Diskrimineringsgrunder

En person kan känna sig missgynnad eller kränkt av många olika skäl. För att det ska kallas diskriminering eller trakasserier måste det finnas ett samband med någon av de diskrimineringsgrunder som skyddas i lag.

Diskrimineringsgrunderna är tydligt definierade i diskrimineringslagen och vilar på FN-konventionen om de mänskliga rättigheterna och barnkonventionen samt EG-direktiven. De diskrimineringsgrunder som skyddas i lag är

- kön
- könsidentitet eller könsuttryck
- etnisk tillhörighet
- religion eller annan trosuppfattning
- funktionsnedsättning
- sexuell läggning
- ålder

4. Definition av de lagskyddade diskrimineringsgrunderna

Kön

Enligt diskrimineringslagen avser diskrimineringsgrunden kön att någon är flicka eller pojke, kvinna eller man. Även transsexuella personer, alltså personer som har ändrat eller kommer att ändra sin juridiska könstillhörighet, skyddas utifrån diskrimineringsgrunden kön.

Könsidentitet eller könsuttryck

Med könsidentitet eller könsuttryck menar DO en persons identitet eller uttryck i form av kläder, kroppsspråk, beteende eller annat liknande förhållande med avseende på kön. Alla människor har könsidentitet och könsuttryck. Skyddet blir extra viktigt för personer med en könsidentitet eller ett könsuttryck som hela tiden eller periodvis skiljer sig från könsnormen. Diskrimineringsgrunden omfattar transpersoner. Transpersoner är ett paraplybegrepp som används om människor som på olika sätt bryter mot tvåkönsnormen och samhällets föreställningar om hur kvinnor och män och flickor och pojkar förväntas vara, se ut och bete sig. De som omfattas av skyddet kan till exempel vara transvestiter, intersexuella (personer som fötts med oklar könstillhörighet) eller inter- och transgenderpersoner (personer som definierar sig bortom kön eller utanför de traditionella könsidentiteterna). Diskrimineringsgrunden ska inte förväxlas med grunden sexuell läggning. Transpersoner kan vara såväl homo-, bi- som heterosexuella. Observera att transsexuella personer omfattas av diskrimineringsgrunden kön.

Etnisk tillhörighet

Med etnisk tillhörighet menas nationellt eller etniskt ursprung, hudfärg eller annat liknande förhållande. Alla människor har en etnisk tillhörighet – eller flera etniska tillhörigheter. En person som är född i Sverige kan definiera sig som både svensk och till exempel rom, same eller kurd. Var och en har rätt att definiera sin egen etniska tillhörighet utifrån sin personliga bakgrund.

Religion eller annan trosuppfattning

Alla barn har rätt till kunskap och lärande, tankefrihet och religionsfrihet. Föräldrar har också rätt att uppfostra sina barn i enlighet med sin tro. Begreppet annan trosuppfattning innefattar uppfattningar som har sin grund i eller har samband med en religiös åskådning, till exempel ateism. De anses ha ett naturligt samband med eller vara jämförbara med religion.

Funktionsnedsättning

Funktionsnedsättningar kan vara fysiska, psykiska eller intellektuella och påverka livet på olika sätt. Som funktionsnedsättning räknas både sådant som syns, som att man använder rullstol, och sådant som inte märks lika lätt, som exempelvis allergi, ADHD och dyslexi.

Ålder

Skyddet mot åldersdiskriminering omfattar alla, unga som gamla. Åldersnormen kan se olika ut i olika sammanhang, men generellt drabbas yngre och äldre av diskriminering som har samband med ålder.

5. Definition av olika typer av diskriminering

Denna plan ska främja barns lika rättigheter. Den ska även förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Upplevd diskriminering handlar om att en person själv upplever att hen har blivit utsatt för diskriminering.

Strukturell diskriminering kan handla om enskilda handlingar men handlar framförallt om strukturer: normer och regler som organiserar vårt samhälle, kultur, rådande stereotypa föreställningar och beteendemönster, jargong, hur arbetet fördelas.

Direkt diskriminering: Att missgynnas genom särbehandling p.g.a. kön, etnisk tillhörighet, religion eller trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Indirekt diskriminering: Att missgynnas genom ordningsregler som verkar vara neutrala men som i själva verket är diskriminerande.

Trakasserier och kränkande behandling: Gemensamt för alla kränkande handlingar är att någon eller några kränker principen om alla människors lika värde. Den som upplever sig kränkt ska alltid tas på allvar. Kränkande behandling är ett uppträdande som, utan att vara trakasserier, kränker en persons värdighet.

Det finns olika former av kränkande behandling:

- Fysiska – slag, knuffar, sparkar, fasthållning
- Verbala – hot, svordomar, fula ord, könsord, förolämpningar

- Psykosociala – utfrysning, ryktesspridning, miner, suckar, skrott
- Text- och bildburna – klotter, brev, lappar, e-post, sms, mms

Mobbning: är när någon upprepade gånger utsätts för kränkande behandling av en eller flera individer.

6. Definition av främjande och förebyggande

Främjande arbete handlar om att identifiera och stärka de positiva förutsättningarna för likabehandling i vår verksamhet. Arbetet utgår ifrån förskolans övergripande uppdrag att verka för demokratiska värderingar och mänskliga rättigheter. Detta värdegrundsarbete syftar till att förankra respekten för alla människors lika värde samt att utveckla en förskolemiljö där alla barn känner igen sig och känner sig trygga och utvecklas.

Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som finns i verksamheten. Riskerna kan kartläggas på olika sätt. Förebyggande mål och åtgärder motiveras av vad som kommer fram i en kartläggning.

I vår roll som pedagoger är det viktigt att förstå att små barn oftast inte kränker medvetet. Det som händer sker oftast spontant. Små barn behöver närvarande vuxna som ser och hör vad som händer. Vi ska ingripa och genast sätta stopp för slag, sparkar, bitning eller hårda och elaka ord. På förskolan ska vi stödja barnen att sätta ord på sina känslor och rent konkret visa med tecken och kroppsspråk

Undersöka risker och hinder

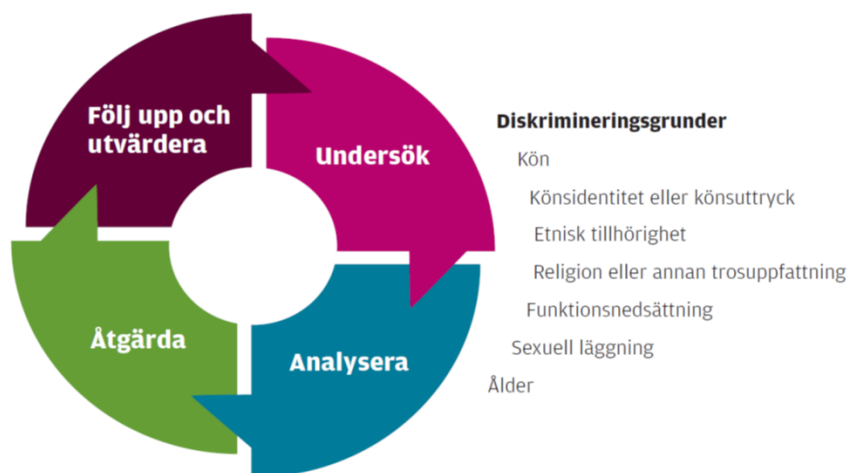
7. Kartläggning

Hur vi arbetar för att upptäcka risker mellan barn-barn, barn-vuxna och vuxna-vuxna.

Varje avdelning gör en egen kartläggning. Det förebyggande arbetet syftar till att avvärja de risker för diskriminering, trakasserier eller kränkande behandling som kan finnas i verksamheten. Denna kartläggning följs kontinuerligt upp i arbetslaget där avdelningsansvarig har huvudansvaret för arbetet. Vid behov görs även en handlingsplan för arbetet eller en ny kartläggning då ny information tillkommit.

Kartläggningsmetoder

- Aktiva åtgärder.

- Pedagogisk dokumentation - Vara närvarande och lyssna på barnen, vad säger de till varandra?
- Kartlägg och kritiskt granska alla rum och vrår både ute och inne. Finns det strukturellt diskriminerande inslag? När och var kan en kränkande eller diskriminerande och trakasserande handling ske? Ta med barnen på en trygghetsvandring genom varje rum. Intervjua barnen i samband med det.
- Kartlägg och kritiskt granska val av miljö och material. Finns det strukturellt diskriminerande inslag? Vilka normer råder i val av miljö och material? Visar våra böcker, utklädningskläder, spel och annat material att vi inte begränsas av stereotypa föreställningar om könsroller, funktionsnedsättning, nationalitet, kultur och traditioner. Se över så alla känner igen sig i böcker, utklädningskläder, spel och annat material.
- Alternativa högtidsdagar: Hur använder vi den mångkulturella almanackan?

Hur barn och vårdnadshavare har involverats i kartläggningen

Barnens delaktighet sker genom samtal med alla barn på förskolan i vardagliga och planerade situationer kring likabehandling och utifrån barnkonventionen. Vi genomför trygghetsvandringar både inne och på gården. Syftet är att få reda på hur barnen upplever sin miljö på förskolan. Upplägget ser olika ut på avdelningarna utifrån barnens olika förutsättningar.

Vårdnadshavarna svarar på en årlig förskolenkät, som används bland annat för att få syn på om:

- barnen känner sig tryggt på förskolan.

- barnen på förskolan ges lika möjligheter att utvecklas oberoende av kön, etnisk tillhörighet, religion eller funktionsnedsättning.

8. Rutiner för dokumentation, uppföljning och ansvar

Om man som pedagog bevittnar eller själv blir utsatt för någon kränkande handling är det viktigt att det så snabbt som möjligt dokumenteras skriftligt. Se "rutiner för akuta åtgärder". Förskolechefen har det yttersta ansvaret, alla som arbetar i förskolan ansvar för att skapa ett gott klimat på förskolan.

9. Uppföljning och utvärdering av plan

På enhetens olika personalmöten sker en avstämning av klimatet bland barn och personal. Likabehandlingsplanen utvärderas en gång per år. Skyddsronder för barn och vuxna årligen. Analys av likabehandlingsarbetet kommer att ske 1 ggr/termin, i samband med utvärderingen av arbetsplanen. Det som analyseras är målsättningarna, arbetssätt och kartläggningsmetoder.

Trygghetsvandring sker varje år i maj som underlag för likabehandlingsplanen.